

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SODNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
CURTEA DE JUSTIȚIE A COMUNITĂȚILOR EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Presse og Information

PRESSEMEDDELELSE NR. 88/07

11. december 2007

Domstolens dom i sag C-438/05

*International Transport Worker's Federation & The Finnish Seamen's Union / Viking Line ABP
& Oü Viking Line Eesti*

KOLLEKTIVE KAMPSKRIDT, SOM EN FAGFORENING INDLEDER MOD EN PRIVAT VIRKSOMHED FOR AT TVINGE DENNE TIL AT TILSLUTTE SIG EN KOLLEKTIV OVERENSKOMST, SOM BEVIRKER, AT VIRKSOMHEDEN AFSKRÆKKES FRA AT GØRE BRUG AF ETABLERINGSFRIHEDEN, ER EN RESTRIKTION FOR DENNE FRIHED

En sådan restriktion kan begrundes med henvisning til hensynet til beskyttelse af arbejdstagere, på den betingelse, at det godtgøres, at den er egnet til at sikre gennemførelsen af det lovligt forfulgte mål, og at den ikke går videre end, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.

International Transport Worker's Federation (ITF) er en international sammenslutning af transportarbejderfagforeninger, der har 600 fagforeninger som medlemmer, fordelt på 140 lande, og hvis hovedsæde ligger i London. En af ITF's vigtigste målsætninger er at bekæmpe bekvemmelighedsflag. For at beskytte og forbedre vilkårene for sømænd på skibe, er det kun de fagforeninger, der findes i det land, hvor skibets egentlige ejer er hjemmehørende, der har ret til at forhandle overenskomstaftaler uanset flagstaten.

Viking Line, der er et finsk færageselskab, ejer Rosella, som er en færge under finsk flag, der sejler mellem Tallinn og Helsinki. Besætningsmedlemmerne på Rosella er medlemmer af Finnish Seamen's Union (FSU), som er tilknyttet ITF.

I oktober 2003 gav Viking Line FSU meddelelse om, at selskabet havde til hensigt at udflage Rosella, der sejlede med tab, til Estland, hvor det havde et datterselskab, for at kunne ansætte en estisk besætning til en lavere løn end den finske, med henblik på at kunne konkurrere med andre færger, der sejler på samme rute. I november 2003 rundsendte ITF, efter anmodning fra FSU, en skrivelse til alle sine medlemmer, der under trussel om sanktioner, blev pålagt ikke at forhandle med Viking Line. Denne henstilling havde til virkning, at de estiske fagforeninger ikke kunne indlede forhandlinger med Viking Line.

Parallelt hermed stillede FSU flere krav som betingelse for fornyelse af bemandingsaftalen og afgav strejkevarsel, idet det dels krævede en øget bemanning på Rosella, dels at der blev indgået en kollektiv overenskomst om, at Viking Line, i forbindelse med udflagningen af fartøjet, fortsat ville overholde finsk arbejdsret og ikke ville afskedige medarbejdere.

I august 2004, efter Estlands tiltrædelse til Den Europæiske Union, anlagde Viking Line, der fortsat ønskede at udflage sit tabsgivende fartøj til Estland, sag ved retterne i Det Forenede Kongerige, hvor ITF har sit hovedsæde. Viking Line nedlagde påstand om, at ITF skulle pålægges at tilbagekalde skrivelsen og FSU forbydes at hindre selskabets udøvelse af sin etableringsret for så vidt angik udflagningen af Rosella.

Court of Appeal, for hvem sagen verserer efter appel iværksat af FSU og ITF, har forelagt De Europæiske Fællesskabers Domstol en række præjudicielle spørgsmål om anvendelsen af traktatens regler om etableringsfrihed og om hvorvidt FSU og ITF's handlinger udgør en ubegrundet restriktion for den frie bevægelighed.

For det første fastslår Domstolen, at traktatens regler om etableringsfrihed finder anvendelse på kollektive kampskridt, som en fagforening eller et fagforbund indleder mod en privat virksomhed for at tvinge denne til at tilslutte sig en kollektiv overenskomst, hvis indhold bevirker, at virksomheden afskrækkes fra at gøre brug af etableringsfriheden.

Domstolen fastslår, at i relation til en overenskomst, der kollektivt skal gælde for arbejdsforhold, **tillægger bestemmelserne om etableringsfrihed en privat virksomhed rettigheder, som den kan gøre gældende over for en fagforening eller et fagforbund, som udøver deres retlige autonomi, der er tillagt dem i kraft af foreningsfriheden, til at forhandle med arbejdsgiverne eller erhvervsorganisationerne om arbejds- og lønvilkårene for arbejdstagerne.**

Herefter gør Domstolen opmærksom på, at de betingelser, der opstilles for registrering af fartøjer, ikke må udgøre en hindring for etableringsfriheden. Et kollektivt kampskridt som det, FSU har til hensigt at iværksætte, har imidlertid dels til virkning at gøre det mindre attraktivt – om ikke helt formålsløst – for Viking Line at udøve sin frie etableringsret, fordi det kollektive kampskridt forhindrer selskabet samt dets estiske datterselskab i at drage fordel i værtsmedlemsstaten af samme behandling som øvrige erhvervsdrivende, der har hjemsted i denne stat. Dels skal kollektive kampskridt, der iværksættes med det formål at fremme ITF's målsætning om at bekæmpe bekvemmelighedsflag, der i det væsentlige sigter på at forhindre redere i at indregistrere deres fartøjer i en anden stat end den, hvor de egentlige ejere af disse fartøjer er hjemmehørende, anses for i det mindste at kunne hindre Viking Lines udøvelse af sin frie etableringsret.

Det følger heraf, at sådanne kollektive kampskridt udgør restriktioner for etableringsfriheden.

Disse restriktioner kan kun være tilladt, hvis de forfølger et legitimt mål, såsom beskyttelsen af arbejdstagere. Det tilkommer den forelæggende ret at undersøge, om de formål, som FSU og ITF søger opnået gennem de kollektive kampskridt, som de har iværksat, vedrører beskyttelsen af arbejdstagere.

Domstolen anfører i denne henseende vedrørende de kollektive kampskridt, der er foretaget af FSU, at da de har til formål at beskytte arbejdspladser og arbejdsvilkårene for medlemmerne af denne fagforening, der kan blive berørt af en udflagning af Rosella, kan de for en umiddelbar betragtning med rimelighed anses for at være omfattet af formålet om beskyttelse af arbejdstagere, men denne kvalifikation kan imidlertid ikke opretholdes, hvis det godtgøres, at arbejdspladserne og arbejdsvilkårene ikke bliver bragt i fare eller alvorligt truet.

For det tilfælde, at det fastslås, at arbejdspladserne eller arbejdsvilkårene virkelig bringes i fare eller er alvorligt truet, skal det videre undersøges, om de kollektive kampskridt, der er iværksat

af denne fagforening, kan sikre gennemførelsen af det pågældende mål, og at de ikke går videre end, hvad der er nødvendigt for at nå det.

I denne henseende bemærker Domstolen, at det er ubestridt, at kollektive kampskridt, på samme måde som kollektive forhandlinger og overenskomster, i konkrete tilfælde kan være et af de vigtigste midler for fagforeninger til at beskytte deres medlemmers interesser. Hvad angår spørgsmålet, om de kollektive kampskridt i hovedsagen ikke går videre end, hvad der er nødvendigt for at opnå det forfulgte formål, tilkommer det den forelæggende ret bl.a. at undersøge, dels om FSU i medfør af national ret og den overenskomst, der gælder for disse kampskridt, ikke rådede over andre midler, der var mindre indgribende i etableringsfriheden, for at sikre, at de kollektive forhandlinger, der var indledt med Viking Line, skulle lykkes, dels om fagforeningen havde udtømt disse midler, inden de kollektive kampskridt blev indledt.

Hvad angår de kollektive kampskridt, der har til formål at sikre gennemførelsen af ITF's målsætning, understreger Domstolen, at for så vidt som denne målsætning fører til, at redere hindres i at indregistrere deres fartøjer i en anden stat end den, hvor de egentlige ejere af disse fartøjer er hjemmehørende, kan de restriktioner for etableringsfriheden, som følger af disse skridt, ikke anses for objektivt begrundede. Det skal ikke desto mindre fastslås, at nævnte målsætning ligeledes har til formål at beskytte og forbedre arbejdsvilkårene til søs.

Domstolen konstaterer imidlertid, at inden for rammerne af sin målsætning om bekæmpelse af bekvemmelighedsflag har ITF pligt til, når den modtager anmodning herom fra et af sine medlemmer, at iværksætte en solidaritetsaktion mod den egentlige ejer af et fartøj, der er indregistreret i en anden stat end den, hvor ejeren er hjemmehørende, uanset om sidstnævntes udøvelse af sin frie etableringsret kan have skadelige konsekvenser for arbejdspladser eller arbejdsvilkår for de ansatte. Målsætningen, der består i at forbeholde retten til kollektive forhandlinger for fagforeningerne i den stat, hvor den egentlige ejer af et fartøj er hjemmehørende, finder således ligeledes anvendelse, når dette fartøj er indregistreret i en stat, hvor arbejdstagerne garanteres en højere grad af social beskyttelse end den, de indrømmes i den stat, hvor ejeren er hjemmehørende.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen.

Dokumentet foreligger på følgende sprog: alle

Dommen er tilgængelig på Domstolens websted

*<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=DA&Submit=rechercher&numaff=C-438/05>
normalt fra ca. kl. 12.00 CET på afsigelsesdagen.*

*Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til Gitte Stadler
på tlf: (352) 4303 3127 eller fax: (352) 4303 3656*

*Billeder fra domsafsigelsen kan fås via EBS "Europe by Satellite" hos Europa-Kommissionen,
GD for Presse og Kommunikation, L-2920 Luxembourg, tlf.: (00352) 4301 35177 - fax: (00352)
4301 35249, eller B-1049 Bruxelles, tlf.: (0032) 2 2964106 – fax: (0032) 2 29659560*